

## A mássalhangzótörvények, avagy a mássalhangzók hangkapcsolódási szabályszerűségei

### I. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Bizonyos mássalhangzók egymás mellé kerülésekor érdekes hangkapcsolódási szabályszerűségek figyelhetők meg a magyar nyelvben. Gyakran előfordul, hogy a betűk leírása és a hangok kiejtése eltér bizonyos esetekben, de az is megesik, hogy bizonyos mássalhangzók egymás mellé kerülése azt eredményezi, hogy a leírt betű is megváltozik.

Ezek a szabályszerűségek az alábbiak:

- **Hasonulások:** két egymás mellett álló mássalhangzó a kiejtésben vagy írásban is valamilyen módon hasonul a mellette állóhoz.

Fajtai:

- **teljes**, amely lehet **írásban jelölt** és **jelöletlen**,
- **részleges**, mely lehet **képzés helye szerinti** és **zöngéesség szerinti**.

**Írásban jelölt teljes hasonulásnak** azt nevezzük, amikor két egymás mellett álló mássalhangzó úgy hat egymásra, hogy az egyiket hosszan halljuk és ezt az írásban is jelöljük. pl.: vadással, olvassuk, erre

**Írásban jelöletlen teljes hasonulásnak** azt nevezzük, amikor két egymás mellett álló mássalhangzó úgy hat egymásra, hogy az egyiket hosszan halljuk, viszont ezt írásban nem jelöljük. pl.: halljuk, anyja, bátyja

**Képzés helye szerinti részleges hasonulásnak** azt nevezzük, amikor az „n” hang „p-b-m”, vagy „gy-ty-ny”hang előtt áll és így gyakran „m”-nek, illetve „ny”-nek halljuk. pl.: különben, rongy, azonban, ponty

**Zöngéesség szerinti részleges hasonulásnak** azt nevezzük, amikor egy zöngés és egy zöngétlen mássalhangzó áll egymás mellett, s úgy hatnak egymásra, hogy az egyiket megváltoztatja a másikat a kiejtésben a zöngéesség szerinti párjára. pl.: hívta, csúszda, dobta, hátgerinc

- **Összeolvadás:** két egymás mellett álló mássalhangzó a kiejtésben egy harmadik hanggá olvad össze. pl.: barátság, tetszik, hadsereg, játszik, pihenjeteK
- **Rövidülés:** egy hosszú és egy rövid egymás mellett álló mássalhangzó közül a kiejtésben a hosszú megrövidül. pl.: jobbra, hallgat, váltómés
- **Kiesés:** három egymás mellett álló mássalhangzó közül a kiejtésből a középső kiesik. pl.: mindnek, mindnyájan, azt hiszem
- **Nyúlás:** gyakran előfordul, hogy két magánhangzó között lévő mássalhangzó a kiejtésben megnyúlik, ezt írásban soha nem jelöljük. pl.: szalag, utána, minél

**I.1. Állapítsd meg az alábbi szavak közül melyikben találunk mássalhangzó hangkapcsolódási szabályszerűséget! Húzd alá, amelyikben véleményed szerint igen!**

macska, asztal, azonban, vállra, mindnyájan, hozta, ember, mondta, többre, asztallal, olvassunk, üljön, konty

**I.2. Az alábbi szavak alkotásakor írásban jelölt teljes hasonulás történik. Alkosd meg, és írd le helyesen a szóegyenletek megoldását!**

- telefon + val = .....
- tündér + vé = .....
- zab + val = .....
- olvas + j = .....
- az + val = .....
- kenyér + vel = .....
- gép + vel = .....
- sárkány + vá = .....
- oroszlán + val = .....
- dob + val = .....

**I.3. Másképp ejtjük, másképp írjuk! Az alábbiakban a kiejtésnek megfelelő írásmódok kerültek feltüntetésre. Hogyan írnád le helyesen az így hangzó szavakat?**

- |              |   |       |
|--------------|---|-------|
| „hajja”      | - | ..... |
| „igasság”    | - | ..... |
| „áccúszik”   | - | ..... |
| „öccica”     | - | ..... |
| „haggya”     | - | ..... |
| „annya”      | - | ..... |
| „búsuljon”   | - | ..... |
| „vajjuk”     | - | ..... |
| „ájjuk”      | - | ..... |
| „fújdogájja” | - | ..... |

**I.4. Figyeld meg az összeadások segítségével, hogy két különböző mássalhangzó helyett milyen mássalhangzót ejtünk! A szavakat kiejtés szerint látod a téglalapokban.**

**Írd azokat a megfelelő helyre helyesen!**

|         |           |           |          |           |          |
|---------|-----------|-----------|----------|-----------|----------|
| néccer  | taníccsuk | vaccság   | aluggyon | annyának  | maracc   |
| haggyák | teccetős  | báttjáról | banánnya | bottyával | eccséges |

|             |       |
|-------------|-------|
| d+sz = cc   | ..... |
| gy+j = ggy  | ..... |
| t +s = ccs  | ..... |
| gy+sz =cc   | ..... |
| d + s = ccs | ..... |
| t + sz =cc  | ..... |
| ty +j = tty | ..... |
| d+ j = ggy  | ..... |
| n +j = nny  | ..... |
| ny +j =nny  | ..... |
| gy +s =ccs  | ..... |
| t + j = tty | ..... |

**I. 5. Vajon hasonul, összeolvad, vagy rövidül? Az alábbi szavakat rendezd a megfelelő oszlopba!**

szénbánya, megláthatja, alhatsz, pihenjeteK, válts, sakkhoz, orrba, hallgató, varrtam, válltörés, községháza, tanuljuk, hagyjál, tudjátok, vízszintes

| összeolvadás | rövidülés | hasonulás |
|--------------|-----------|-----------|
|              |           |           |
|              |           |           |
|              |           |           |
|              |           |           |
|              |           |           |

**I. 6. Határozd meg, melyik mássalhangzótörvény(ek) érvényesül(nek) az alábbi szavakban! Színezd a megfelelő színnel a téglalapot!**

részleges hasonulás

teljes hasonulás

rövidülés

összeolvadás

kiesés

hívta

barátság

hagyjátok

nagyság

színpad

kertje

mindnek

csukd be

tanmese

vízpart

boldoggá

atyjuk

visszhang

otthon

most sincs

inggomb

**I.7. Írd le a lehető legpontosabban milyen mássalhangzó-törvény érvényesül az alábbi szavakban!**

mindnyájan - .....

kengyel - .....

áldjon - .....

húzzon - .....

eddzetek - .....

dobta - .....

hallgató - .....

fogkrém - .....

szalag - .....

köpeny - .....

bakancs - .....

barátja - .....

bolondság - .....

bőröndnek - .....

rabszolga - .....